

מרכז אנגלברג לילדים ולנוער

דוח מחקר מצבם של צעירים בישראל בתחומי חיים מרכזיים

פאולה כאהן-סטרבצ'ינסקי ✦ שרון עמיאל ✦ וצ'סלב קונסטנטינוב

המחקר הוזמן על ידי אשלים ומומן בסיועו

מצבם של צעירים בישראל בתחומי חיים מרכזיים

פאולה כאהן-סטרבצ'ינסקי שרון עמיאל וצ'סלב קונסטנטינוב

המחקר הוזמן על ידי ג'וינט ישראל-אשלים ומומן בסיועו

עריכת לשון: רונית בן-נון
תרגום לאנגלית (תמצית מחקר והודעת פרסום): נעמי הלסטד
הפקה והבאה לדפוס: לסלי קליינמן

מכון מאירס-ג'וינט-ברוקדייל

מרכז אנגלברג לילדים ולנוער

ת"ד 3886

ירושלים 9103702

טלפון : 02-6557400

פקס : 02-5612391

כתובת האינטרנט : <http://brookdaleheb.jdc.org.il>

פרסומים נוספים של המכון בנושאים קשורים

בן סימון, ב'; כאהן-סטרבצ'ינסקי, פ'. 2016. תכניות הכנה לעולם העבודה: לקחים מספרות המחקר ולמידה מתכנית "מית"ר הבית של סוזן". דמ-16-735.

לוי, ד'; כאהן-סטרבצ'ינסקי, פ'. 2014. "מחסות לעצמאות" – ליווי בוגרי מעונות רשות חסות הנוער: מחקר הערכה. דמ-14-661.

כאהן-סטרבצ'ינסקי, פ'; ואזן-סיקרין, ל'; נאון, ד'; הדר, י'; קונסטנטינוב, ו'. 2014. צעירים עובדים בישראל בעלי 12 שנות לימוד או פחות: השתלבות בתעסוקה – משאבים, חסמים וצרכים. דמ-14-656.

נאון, ד'; כאהן-סטרבצ'ינסקי, פ'; ואזן-סיקרין, ל'; הדר, י'; קונסטנטינוב, ו'. 2014. צעירים בישראל שאינם עובדים ואינם לומדים: השתלבות בתעסוקה – משאבים, חסמים וצרכים. דמ-14-640.

נאון, ד'; כאהן-סטרבצ'ינסקי, פ'; ואזן-סיקרין, ל'; הדר, י'; קונסטנטינוב, ו'. 2013. השתלבות צעירים בתעסוקה – משאבים, חסמים וצרכים. ממצאים עיקריים. דמ-13-645.

אמיתי, ג'; רענן, ר'; כאהן-סטרבצ'ינסקי, פ'; ריבקין, ד'. 2011. מעבר לבגרות בקרב אוכלוסיות במצבי סיכון: צרכים והתערבויות. תכנון אסטרטגי, מגמות וכיווני פעולה 2012-2014. ג'וינט-ישראל אשלים, ירושלים.

כאהן-סטרבצ'ינסקי, פ. ; יורוביץ, ל. 2009. מעבר לעולם העבודה וקידום תעסוקתי: תכניות בעבור בני נוער וצעירים בסיכון בארצות-הברית ובמדינות נוספות ב-OECD: סקירת ספרות. דמ-09-521.

ניתן למצוא את הפרסומים באתר המכון

מבוא

בעשורים האחרונים קיימת בעולם התעניינות גוברת והולכת בתקופת המעבר לחיים בוגרים, על רקע שינויים חברתיים רבים ושינויים במבנה שוק העבודה. העניין בפלח אוכלוסיית הצעירים (emerging adults) גובר והולך גם בישראל בשנים האחרונות. על פי נתוני הלמ"ס¹, בסוף שנת 2014 חיו בישראל 974,000 צעירים בני 18-25, שהם 12% מכלל אוכלוסיית המדינה ו-1,442,000 צעירים בני 18-29, שהם 17% מכלל האוכלוסייה. כיום קיימת דאגה מיוחדת לצעירים "בסיכון", שהם בעלי צרכים רבים במיוחד עקב קשיים אישיים או עקב הרקע המשפחתי והתנאים הסביבתיים שבהם הם חיים.

באוקטובר 2016 התקבלה החלטת ממשלה ליזום תכנית לאומית בשם "יתד" לקידום צעירים וצעירות בני 18-25 במצבי סיכון, ולהקצות לה משאבים משמעותיים². את התכנית, שמתוכננת להתחיל לפעול בשנת 2017, יוביל משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים (להלן: משרד הרווחה) בשיתוף עם משרדי ממשלה נוספים וארגונים חברתיים.

בתהליכי החשיבה והפיתוח של התכנית, אשר רוכזו על ידי מנכ"ל משרד הרווחה ובהם השתתפו נציגים ממשרדי ממשלה, מגויינט-ישראל אשלים, מן המגזר השלישי, מן הפילנתרופיה ומן האקדמיה, התייחסו לארבעה תחומי חיים שבהם צעירות וצעירים עלולים להימצא במצבי סיכון: השכלה, תעסוקה ומיומנויות; קיום פיזי, בריאות ומוגנות; רווחה אישית; השתייכות משפחתית וחברתית. תחומי חיים אלה, הנשענים על מדדי איכות חיים של ארגון ה-OECD, עשויים להשפיע רבות על הניעות החברתית של הצעירים, על תחושת הרווחה שלהם ועל איכות חייהם.

גויינט ישראל-אשלים, אשר מסייע למשרד הרווחה ולשותפיו בהנעת התכנית ובפיתוחה וכן עוסק בפיתוח תכניות שונות לצעירים במצבי סיכון, פנה למכון מאיר-גויינט-ברוקדייל בבקשה לספק מסד נתונים עדכני ומקיף על צעירים וצעירות בישראל. דוח זה מספק תמונה מקיפה על כלל הצעירים בישראל תוך התייחסות לארבעת תחומי החיים שצוינו לעיל³ ובניסיון לתת תשומת לב מיוחדת למצבי הסיכון בכל תחום.

הדוח מתבסס על מקורות מידע קיימים מן השנים האחרונות. את מקורות המידע אפשר לחלק לשלוש קטגוריות:

א. סקרי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה

- 'סקר הוצאות משקי בית' (2014) – בני 18-24, ובנושאים נבחרים גם בני 25-29
- 'סקר חברתי' (2013; 2014) – בני 20-24, ובנושאים נבחרים גם בני 25-29
- 'סקר כוח אדם' (2011; 2014) – בני 18-29.

¹ קובצי אוכלוסייה, נתוני סוף שנת 2014.
² הצעת התכנית אושרה בממשלה בתאריך 30.10.2016.³ המידע על ארבעת תחומי חיים אלה אורגן בדוח בחמישה פרקים: צבא, השכלה, תעסוקה ומסוגלות תעסוקתית; קיום פיזי – מצב כלכלי; התנהגויות סיכון, מורשעים בדין ומוגנות; רווחה אישית ומצב רגשי; השתייכות משפחתית-חברתית.
³ המידע על ארבעת תחומי חיים אלה אורגן בדוח בחמישה פרקים: צבא, השכלה, תעסוקה ומסוגלות תעסוקתית; קיום פיזי – מצב כלכלי; התנהגויות סיכון, מורשעים בדין ומוגנות; רווחה אישית ומצב רגשי; השתייכות משפחתית-חברתית.

ב. סקרים ארציים ובין-לאומיים נוספים

- 'סקר חברתי אירופי (ESS)' (2012; 2014) – בני 18-25, ובנושאים נבחרים גם לפי בני 18-24 ו-25-29
- 'השימוש בחומרים פסיכואקטיביים בקרב תושבי מדינת ישראל 2009: מחקר אפידמיולוגי VII' (מבוסס על בר המבורגר ואחרים, 2009) – בני 18-25
- 'צעירים עובדים בישראל בעלי 12 שנות לימוד או פחות: השתלבות בתעסוקה – משאבים, חסמים וצרכים' (מבוסס על כאהן-סטרבציינסקי ואחרים, 2014) – בני 23-26
- 'צעירים בישראל שאינם עובדים ואינם לומדים: השתלבות בתעסוקה – משאבים, חסמים וצרכים' (מבוסס על נאון ואחרים, 2014) – בני 23-26.

ג. נתונים הנאספים על ידי משרדי הממשלה וגופים רשמיים (ישראליים ובין-לאומיים)

- 'אובדנות בישראל: התאבדויות 1981-2011; נסיונות התאבדות 2004-2012' (משרד הבריאות, 2014) – בני 18-24
- דיווח משטרת ישראל, בתוך: למ"ס, נתונים שנתיים, 2015 – בני 18-24
- קובצי אוכלוסייה של הלמ"ס (2014) – בני 18-25
- בסיס הנתונים של מדינות OECD (2014) – בני 20-29.

ממצאים המחקר ישמשו בסיס לכל הגורמים העוסקים בצעירים בישראל לצורך פיתוח מדיניות ותכניות, ובאופן מיוחד להציע תשתית מידע עבור הוועדה האמונה על פיתוח תכנית "יתד", לצורך התאמתה המרבית למאפייני הצעירים.

ממצאים עיקריים

א. מאפיינים סוציו-דמוגרפיים של צעירים בישראל

- ◆ **הרכב האוכלוסייה.** על פי קובצי האוכלוסייה של הלמ"ס לסוף שנת 2014, 73% מן הצעירים בני 25-18 הם יהודים (57% ותיקים, והיתר – 16% עולים ובני עולים), ו-27% ערבים (כולל דרוזים ובדואים). בקרב הצעירים בני 26-29 ההתפלגות לפי מגזר דומה מאד: 79% יהודים (מהם 60% ותיקים ו-19% עולים) ו-21% ערבים.
- ◆ **מידת דתיות.** 26% מן הצעירים היהודים בני 18-24 הגדירו עצמם חרדים או דתיים, 28% מסורתיים, 38% – חילוניים/לא דתיים ו-8% הגדירו עצמם אחרת; בקרב הצעירים הערבים, 28% הגדירו עצמם דתיים או דתיים מאד, 48% – מסורתיים, 14% – לא דתיים ו-10% הגדירו עצמם אחרת (סקר הוצאות משקי בית, 2014).
- ◆ **נישואין והורות.** 9% מן הצעירים בני 18-24 נשואים. אחוז גבוה יותר מן הצעירים הערבים נשואים, לעומת הצעירים היהודים (14% לעומת 8%, בהתאמה). יותר נשים נשואות, לעומת הגברים. אחוז הצעירים שהם הורים לילדים נמוך מעט יותר – 7%. במגזר היהודי, אחוז גבוה בהרבה מן הצעירים החרדים נשואים (35%) ומשמשים הורים לילדים (25%), לעומת הצעירים בשאר הקבוצות, לפי רמת

הדתיות (סקר הוצאות משקי בית, 2014). כצפוי, אחוזי הצעירים בני 25-29 שנשואים ושהם הורים גבוה יותר לעומת הצעירים בני 18-24, ועומדים על 42% לעומת 9% ו-32% לעומת 7%, בהתאמה.

◆ **הסדרי מגורים.** 86% מן הצעירים בני 18-24 גרים עם ההורים (כולל עם הורי בן/בת הזוג). אחוז גבוה מעט יותר מן הצעירים הערבים גרים עם ההורים, לעומת הצעירים היהודים (89% לעומת 85%, בהתאמה). במגזר היהודי, אחוז הצעירים החרדים שמתגוררים עם ההורים הוא הנמוך ביותר – 66%. השוואה לפי מגדר מעלה כי יותר גברים גרים עם ההורים, לעומת הנשים (92% לעומת 81%, בהתאמה) (סקר הוצאות משקי בית, 2014). אחוז הצעירים בני 25-29 הגרים עם הוריהם נמוך יותר באופן מובהק: 42% לעומת 86% בקרב הצעירים בני 18-24, ובהתאמה אחוז יותר בקרבם גר במשק בית משלהם: 44% לעומת 9% בהתאמה. זאת בהתאם לעלייה באחוז הנשואים בקרב הצעירים הבוגרים יותר.

ב. צבא, השכלה, תעסוקה ומסוגלות תעסוקתית

שירות בצה"ל ושירות לאומי בקרב צעירים יהודים

◆ מנתוני הסקר החברתי לשנת 2014 עולה כי 66% מן הצעירים היהודים בני 20-24 שירתו בצה"ל, ואחוז דומה (69%) מקרב בני 25-29. בשתי קבוצות הגיל, אחוז גבוה יותר מן הגברים שירתו בצה"ל (-80% 73%), לעומת הנשים (כ-60% מהן). אחוז לא מבוטל (8%-11%) מן הצעירים היהודים בני 20-29 שירתו בשירות לאומי.

◆ היקף הצעירים ששירתו בצה"ל שירות חלקי בלבד, נבדק בסקר צעירים שנערך על ידי מכון מאיר-גיוניט-ברוקדייל בקרב צעירים יהודים בני 23-26 המשתייכים לשתי קבוצות מבחינת מצב תעסוקתן: הראשונה, צעירים שלא עובדים ולא לומדים; השנייה, צעירים שעובדים ובעלי 12 שנות לימוד או פחות. נמצא כי 65% מקרב הצעירים היהודים האלה שירתו שירות מלא בצה"ל (או שעדיין משרתים בקבע), 7% שירתו בשירות לאומי, 10% שירתו בצה"ל שירות חלקי בלבד, והיתר לא שירתו כלל – 18%.

השכלה

בנושא זה נבחנה רמת ההשכלה של הצעירים לפי התעודה הגבוהה ביותר, וכן נעשתה השוואה לנתוני הסקר החברתי האירופי.

רמת השכלה לפי התעודה הגבוהה ביותר

◆ בסקר כוח אדם של הלמ"ס בשנת 2011 נמצא כי ל-9% מן הצעירים בני 18-24 תעודה על-תיכונית (אקדמית או לא אקדמית). כצפוי, אחוז גבוה הרבה יותר מקרב קבוצת הגיל הבוגרת יותר (25-29) הם ברמת השכלה זו – 38% (26% השכלה אקדמית ו-12% השכלה על-תיכונית לא אקדמית).

◆ הפער בין המגזרים באחוז הצעירים בני 25-29 בעלי השכלה אקדמית עומד על 5 נקודות האחוז בלבד: 27% בקרב הצעירים היהודים לעומת 22% בקרב הצעירים הערבים. לעומת זאת, בקרב בני 30-34 הפער בין המגזרים מתרחב מאד, ועומד על 27 נקודות האחוז (44% לעומת 17%, בהתאמה).

◆ למרות האחוז הלא מבוטל של צעירים ערבים בני 25-29 בעלי השכלה אקדמית וקרוב לאחוז בקרב הצעירים היהודים, יש לציין שאחוז גבוה מקרבם לא סיימו תיכון (21% – אחוז זהה לקבוצת בני 18-24), לעומת הצעירים היהודים (7%).

- ◆ השוואה לפי מגדר מעלה כי נשים בנות 18-29 משכילות יותר מגברים. הפער בין המינים בולט במיוחד בקבוצת הגיל 25-29 בקרב בעלי תואר אקדמי: 34% לעומת 18%, בהתאמה.
- ◆ השוואה של רמת ההשכלה בין צעירים ישראלים בני 18-29 לבין צעירים ממדינות שהשתתפו בסקר החברתי האירופי בשנת 2014 מעלה כי:
 - מערכת החינוך בישראל הגיעה להישגים מרשימים בנושא של התמדה בלימודים עד סיום 12 שנות לימוד לפחות; בעוד שכ-25% מן הצעירים בישראל בני 18-24 הם בעלי השכלה נמוכה של 12 שנות לימוד או פחות ללא תעודת בגרות, האחוז הממוצע בקרב הצעירים במדינות האירופיות עומד על 42%. ישראל ממוקמת במקום האחד לפני אחרון (לפני שוודיה) באחוז הצעירים בעלי רמת השכלה נמוכה זו.
 - לאחוז גבוה יותר מן הצעירים הישראלים בני 25-29 השכלה על-תיכונית, לעומת האחוז הממוצע המקביל בקרב הצעירים במדינות האירופיות שהשתתפו בסקר: 46% לעומת 41%, בהתאמה.

הכשרה מקצועית

בסקר החברתי שנערך בשנת 2014 נמצא כי 14% מן הצעירים בני 20-24 למדו בעבר בקורס להכשרה מקצועית. כצפוי, אחוז זה עולה בקרב קבוצת הגיל הבוגרת יותר (בני 25-29) – 25%. אחוז גבוה יותר מן הצעירים היהודים בני 20-29 למדו בקורס דומה, לעומת הצעירים הערבים (בקרב בני 20-24: 15% לעומת 10%, בהתאמה; בקרב בני 25-29: 28% לעומת 14%, בהתאמה). יותר נשים בנות 20-29 למדו בקורס להכשרה מקצועית לעומת הגברים (בקרב בני 20-24: 17% לעומת 11%, בהתאמה; בקרב בני 25-29: 29% לעומת 20%, בהתאמה).

תעסוקה ומסוגלות תעסוקתית

בנושא זה נבדקו כמה מדדים: מצב הצעירים מבחינת לימודים ועבודה, כולל השוואה למדינות ה-OECD; משלח היד של הצעירים; שעות עבודה שבועיות ושכר שעתי ממוצע בקרב שכירים; אי-שביעות רצון מן העבודה ותחושת היעדר ביטחון תעסוקתי; מסוגלות תעסוקתית.

מצב הצעירים מבחינת לימודים ועבודה

- ◆ בסקר כוח אדם שנערך בשנת 2014 נמצא כי במעבר מקבוצת בני 18-24 לקבוצת הגיל הבוגרת יותר (25-29), עולה אחוז הצעירים העובדים, כולל אלה המשרתים בצבא (מ-61% ל-74%) ויורד אחוז הצעירים שאינם עובדים (מ-39% ל-26%); מהם, 20% מבני 18-24 שלא עובדים ולא לומדים (NEET- Not in Employment, Education or Training), ואחוז זה מעט נמוך יותר בקרב בני 25-29 – 16%. אחוז גבוה יותר מן הצעירים הערבים בני 18-29 לא עובדים ולא לומדים, לעומת הצעירים היהודים (בקרב בני 18-24: 32% לעומת 16%, בהתאמה; בקרב בני 25-29: 35% לעומת 11%, בהתאמה). השוואה לפי מגדר מעלה כי אחוז גבוה יותר מן הנשים בשתי קבוצות הגיל אינן עובדות ואינן לומדות, לעומת הגברים (בקרב בני 18-24: 23% לעומת 18%, בהתאמה; בקרב בני 25-29: 20% לעומת 12%, בהתאמה). חשוב לציין כי הפער בין המינים נובע מן האחוז הגבוה יותר של נשים ערביות בנות 18-29 שאינן עובדות ואינן לומדות, לעומת הגברים הערבים (בקרב בני 18-24: 45% לעומת 21%, בהתאמה; בקרב בני 25-29: 54% לעומת 18%, בהתאמה).

- ◆ בסקר הוצאות משקי בית שנערך בשנת 2014 נמצא כי עם העלייה בדירוג האשכול החברתי-כלכלי של יישוב המגורים, כך יורד אחוז הצעירים בני 18-29 שאינם עובדים ואינם לומדים.
- ◆ אחוז הצעירים הישראלים בני 20-24 שאינם עובדים ואינם לומדים דומה לאחוז הממוצע של צעירים אלה במדינות ה-OECD נכון לשנת 2014 – כ-19%.
- ◆ השוואה נוספת למדינות ה-OECD בשנת 2014 מעלה כי עם העלייה בגיל – בני 25-29 – מסתמנת מגמה חיובית ולפיה אחוז הצעירים הישראלים שאינם עובדים ואינם לומדים נמוך מן האחוז הממוצע במדינות אלה: 15% לעומת 23%, בהתאמה.

משלח יד של צעירים עובדים⁴

בהתאמה לעלייה באחוז הצעירים בעלי השכלה על-תיכונית (אקדמית ולא אקדמית) בקבוצת הגיל הבוגרת יותר (25-29), נמצא בסקר הוצאות משקי בית משנת 2014 כי אחוז הצעירים בקבוצת גיל זו העובדים במקצועות ניהוליים, אקדמיים, חופשים וטכניים גבוה יותר מאשר בקרב קבוצת הגיל 18-24 (50% לעומת 22%, בהתאמה), ויורד אחוז הצעירים בקבוצת גיל זו העובדים במקצועות פקידות, מכירות ושירותים (מ-49% ל-32%, בהתאמה) וכעובדים בלתי מקצועיים (מ-16% ל-3%, בהתאמה). אחוז גבוה יותר מקרב הצעירים הערבים בני 18-29 עובדים כפועלים מקצועיים (בקרוב בני 18-24: 33% לעומת 8% מן הצעירים היהודים; בקרב בני 25-29: 37% לעומת 12% מן הצעירים היהודים) וכבלתי מקצועיים (בקרוב בני 18-24: 25% לעומת 13%, בהתאמה; בקרב בני 25-29: 7% לעומת 2%, בהתאמה). השוואה לפי מגדר מלמדת כי בעוד שכמעט אין הבדל בקרב בני 18-24 בהיקף העובדים במקצועות ניהוליים, אקדמיים, חופשיים וטכניים (כ-20%), הרי שבקרב בני 25-29 אחוז גבוה יותר מן הנשים עובדות במקצועות אלה לעומת הגברים (56% לעומת 43%, בהתאמה). זאת בהתאמה לרמת ההשכלה הגבוהה יותר שלהן.

שעות עבודה שבועיות ושכר שעתי ממוצע (ברוטו) בקרב שכירים

- ◆ כצפוי, לעומת בני 18-24, בקבוצת הגיל הבוגרת יותר (בני 25-29) עבדו בממוצע יותר שעות שבועיות: כ-38 שעות שבועיות לעומת כ-40 שעות שבועיות, בהתאמה (סקר הוצאות משקי בית, 2014).
- ◆ בשנת 2014 שכר המינימום השעתי (ברוטו) עמד על 23.12 ₪. לפי סקר הוצאות משקי בית שנערך בשנת 2014, שכירים בני 18-29 השתכרו בממוצע שכר שעתי גבוה יותר, שכצפוי עולה עם העלייה בגיל: כ-28 ₪ בממוצע בקרב בני 18-24 לעומת כ-40 ₪ בממוצע בקרב בני 25-29. בקבוצת הגיל הבוגרת יותר (25-29) נמצאו הבדלים לפי מגזר ולפי מגדר: שכירים יהודים השתכרו בממוצע שכר שעתי (ברוטו) גבוה יותר לעומת השכירים הערבים (כ-41 ₪, לעומת כ-33 ₪, בהתאמה); גברים השתכרו בממוצע שכר שעתי (ברוטו) גבוה יותר לעומת הנשים (כ-41 ₪, לעומת כ-39 ₪). זאת למרות שרמת ההשכלה של הנשים גבוהה יותר.

אי-שביעות רצון מן העבודה ותחושת היעדר ביטחון תעסוקתי

- ◆ לפי הסקר החברתי משנת 2014, כ-15% מן הצעירים העובדים בני 20-29, "לא כל כך מרוצים" או "לא מרוצים כלל" מעבודתם. אחוז גבוה יותר מן הצעירים הערבים בני 20-29 אינם מרוצים מעבודתם

⁴ נתונים אלה, מכאן ועד סוף סעיף ב, אינם כוללים חיילים המשרתים בצבא סדיר.

לעומת הצעירים היהודים (בקרוב בני 20-24: 31% לעומת 11%, בהתאמה; בקרב בני 25-29: 22% לעומת 14%, בהתאמה). בקרב בני 25-29, אחוז גבוה יותר מן הגברים העובדים אינם מרוצים מעבודתם לעומת הנשים (18% לעומת 13%, בהתאמה).

◆ תחושת היעדר ביטחון תעסוקתי נבדקה בסקר החברתי בשנת 2014. נמצא כי למיעוט (7%-10%) מן הצעירים העובדים בני 20-29 "חשש גדול" או "חשש גדול מאד" לאבד את עבודתם. אחוז גבוה יותר מקרב הצעירים הערבים העובדים בני 20-24 חוששים לאבד את עבודתם, לעומת הצעירים היהודים (13% לעומת 6%, בהתאמה).

מסוגלות תעסוקתית

מסוגלות תעסוקתית פירושה מגוון יכולות המסייעות לאדם להתקבל למקום עבודה ולעבוד בו. בסקר צעירים שנערך בשנת 2009, נשאלו בני 23-26 שאינם עובדים ואינם לומדים או עובדים בעלי 12 שנות לימוד או פחות, האם "קשה" או "לא קשה" להם לבצע את הנאמר ב-13 היגדים הנוגעים למסוגלות תעסוקתית (כמו: ביצוע עצמאי של המטלות, ארגון הזמן וקבלת אחריות). היגדים אלה סוכם למדד הסופר את מספר היגדי המסוגלות התעסוקתית שהצעיר דיווח כי הם קשים עבורו. נמצא כי 15% מן הצעירים דיווחו על שלושה קשיים או יותר. אחוז גבוה בהרבה מן הנשים הערביות דיווחו על שלושה קשיים או יותר לעומת הגברים הערבים (23% לעומת 11%, בהתאמה).

ג. קיום פיזי – מצב כלכלי

נבחן היקף הצעירים החיים במשפחות מתחת לקו העוני, וכן נבדקה הערכתם של הצעירים את מצבם הכלכלי.

צעירים החיים במשפחות מתחת לקו העוני

בסקר הוצאות משקי בית שנערך בשנת 2014 נמצא כי 22% מן הצעירים בני 18-24 חיים במשפחות מתחת לקו העוני⁵. אחוז זה גבוה כמעט פי שלושה בקרב הצעירים הערבים לעומת הצעירים היהודים: 43% לעומת 15%, בהתאמה. במגזר היהודי, נמצא כי אחוז ניכר (50%) מן הצעירים החרדים חיים במשפחות מתחת לקו העוני. השוואה לפי מגדר העלתה כי אחוז גבוה מעט יותר מן הנשים חיות במשפחות מתחת לקו העוני, לעומת הגברים (23% לעומת 20%, בהתאמה). עוד נמצא כי לעומת הצעירים בני 18-24, אחוז נמוך מעט יותר מן הצעירים בני 25-29 חיים במשפחות מתחת לקו העוני (כאמור, 22% לעומת 19%, בהתאמה).

הערכת הצעירים את מצבם הכלכלי

◆ בקרב צעירים בני 20-24, 25% דיווחו כי הם מרגישים עניים "לעתים קרובות" או "לפעמים" (סקר חברתי, 2013). כ-10% דיווחו כי הם ויתרו על רכישת תרופות (במרשם) או על טיפול רפואי (סקר חברתי, 2013). 38% מן הצעירים שגרים לבד או עם משפחה משלהם (ללא ההורים) "לא כל כך מצליחים" או "בכלל לא מצליחים" לכסות את כל ההוצאות של משק הבית (סקר חברתי, 2014). אחוז גבוה (40%) מן הצעירים דיווחו כי הם "לא כל כך מרוצים" או "לא מרוצים כלל" ממצבם הכלכלי (סקר חברתי, 2014).

⁵ קו העוני – 50% מן ההכנסה החציונית הפנויה (ההכנסה בתוספת תשלומי העברה, אך בלא המיסים הישירים) לנפש סטנדרטית בישראל. פירוט נוסף ראו בתת-פרק 4.1 בדוח זה.

- ◆ בהתאמה לאחוז הגבוה יותר של צעירים ערבים החיים במשפחות מתחת לקו העוני, נמצא באופן כללי כי צעירים אלה מעריכים כי מצבם הכלכלי נמוך יותר לעומת הצעירים היהודים. לדוגמא, 52% מן הצעירים הערבים דיווחו כי הם מרגישים עניים "לעתים קרובות" או "לפעמים" לעומת 17% מן הצעירים היהודים שדיווחו כך (סקר חברתי, 2013). כמחצית (51%) מהם "לא כל כך מרוצים" או "לא מרוצים כלל" ממצבם הכלכלי לעומת 37% מן הצעירים היהודים החשים כך (סקר חברתי, 2014).
- ◆ עם זאת, נתוני הסקר החברתי לשנת 2014 מלמדים על תחושה של שינוי לטובה במצב הכלכלי בעתיד, הן בקרב הצעירים היהודים והן בקרב הצעירים הערבים. מרבית (77%) הצעירים חושבים כי בשנים הקרובות מצבם הכלכלי יהיה טוב יותר. אחוז זה גבוה מעט יותר בקרב הצעירים היהודים (79% לעומת 73% מן הצעירים הערבים).
- ◆ בקרב הגרים לבד או עם משפחה משלהם (ללא ההורים), אחוז גבוה יותר מן הנשים דיווחו כי הן פיגרו בתשלום לשירותים שונים (חשמל, ארנונה וכו') (36% לעומת 19% מן הגברים), וכי הן לא מצליחות לכסות את כל ההוצאות החודשיות של משק הבית (45% לעומת 29% מן הגברים) (סקר חברתי 2013 ו-2014, בהתאמה).
- ◆ השוואה לפי גיל העלתה כי אחוז גבוה יותר מן הצעירים בני 25-29 מרגישים עניים "לעתים קרובות" או "לפעמים", לעומת בני 20-24 (32% לעומת, כאמור, 25%, בהתאמה). הראשונים, לעומת בני 24-20, דיווחו גם באחוז גבוה יותר כי הם ויתרו בשנה האחרונה על קניית בגד או נעליים (52% לעומת, 45%, בהתאמה) ועל טיפול רפואי (13% לעומת, 9%, בהתאמה); (סקר חברתי, 2013). נוסף על כך, אחוז גבוה יותר בקבוצת הגיל הבוגרת (בני 25-29) דיווחו כי הם "לא כל כך מרוצים" או "לא מרוצים כלל" ממצבם הכלכלי (51% לעומת, כאמור, 40% מבני 20-24); (סקר חברתי, 2014). בשאר ההיגדים לא נמצאו הבדלים מובהקים מבחינה סטטיסטית בין שתי קבוצות הגיל.

ד. התנהגויות סיכון, מורשעים בדין ומוגנות

התנהגויות סיכון

- התנהגויות הסיכון שנסקרו הן: עישון סיגריות, שתיית אלכוהול, שימוש בחומרים פסיכו-אקטיביים והימורים. הנתונים על עישון לקוחים מן הסקר החברתי משנת 2013. בשאר הנושאים מוצגים ממצאים ממחקר אפידמיולוגי בנושא שימוש בחומרים פסיכו-אקטיביים שנערך בשנת 2009. בחרנו לבחון ממחקר זה גם את תפיסת הסיכון ביחס לשימוש בחומרים פסיכו-אקטיביים שונים.
- ◆ 26% מן הצעירים בני 20-24, במיוחד הגברים, דיווחו כי הם מעשנים סיגריה אחת לפחות ביום (35% לעומת 17% מן הנשים). במגזר היהודי, נמצא כי אחוז גבוה ודומה מן הצעירים החילוניים (34%) והצעירים המסורתיים (31%) דיווחו על עישון סיגריה אחת לפחות ביום. לעומתם, אחוזים נמוכים בהרבה מן הצעירים החרדים והצעירים הדתיים דיווחו כך (כ-8%).
 - ◆ 14% מן הצעירים בני 18-25 דיווחו כי הם השתכרו ארבע פעמים ויותר בשנה האחרונה. אחוז זה גבוה יותר בקרב הצעירים היהודים לעומת הצעירים הערבים (16% לעומת 7%, בהתאמה). המגמות לפי רמת דתיות במגזר היהודי דומות לאלה שנמצאו ביחס לתופעת העישון. גם המגמות לפי מגדר דומות לאלה שנמצאו ביחס לתופעת העישון: שיעור גבוה יותר מן הגברים דיווחו כי הם השתכרו, לעומת הנשים (19% לעומת 10%, בהתאמה).

- ◆ 14% מן הצעירים בני 18-25 דיווחו כי הם עשו שימוש לא חוקי כלשהו בשנה האחרונה; נטלו תרופות ללא סיבה רפואית, השתמשו בקנביס או השתמשו בסמים "קשים" (מתדון (אדולף), אופיום, הרואין או קוק-פרסי, קוקאין, קראק ו-ל.ס.ד.). בהמשך להתנהגויות הסיכון שצוינו לעיל, שיעור גבוה יותר מן הגברים דיווחו כך, לעומת הנשים (17% לעומת 10%, בהתאמה).
- ◆ תפיסת הסיכון בשימוש בחומרים פסיכו-אקטיביים שונים מעלה את הממצאים הבאים:
 - כאשר השימוש בחומרים הפסיכו-אקטיביים תכוף יותר, עולה אחוז הצעירים שתופסים ברמת סיכון גבוהה את השימוש בחומרים אלה. לדוגמה, 38% מן הצעירים תופסים ברמת סיכון גבוהה התנסות בחשיש פעם או פעמיים בחיים, לעומת 56% מהם הסבורים כך כאשר שכחות השימוש גבוהה יותר – פעם בחודש או יותר. עוד נמצא כי מגמה זו מסתמנת במגזר היהודי ללא קשר לרמת הדתיות של הצעירים.
 - השוואה בין המגזרים מלמדת כי שיעורים גבוהים יותר מקרב הצעירים הערבים תופסים ברמת סיכון גבוהה שתייה של משקאות אלכוהוליים, ללא קשר לתדירות השתייה, לעומת הצעירים היהודים (13%-40% לעומת 7%-28%, בהתאמה). בהתאמה כאמור, הם גם דיווחו פחות כי הם השתכרו ארבע פעמים ויותר בשנה האחרונה, לעומת הצעירים היהודים.
 - באופן כללי, נשים תופסות ברמת סיכון גבוהה יותר את השימוש בחומרים הפסיכו-אקטיביים השונים (שתיית אלכוהול פעמים אחדות בשבוע, שימוש בחשיש ובכדורי שינה/הרגעה) לעומת הגברים (36%-66% לעומת 26%-48%, בהתאמה). בהתאמה כאמור, הן מעשנות פחות, משתכרות פחות ועושות פחות שימוש לא חוקי בחומרים פסיכו-אקטיביים, לעומת הגברים.
- ◆ 7% מן הצעירים דיווחו על מעורבות בהימורים בתדירות גבוהה (שלוש פעמים או יותר בחודש האחרון). שיעור הצעירים הערבים שדיווחו על כך גבוה ביותר מפי שניים לעומת השיעור בקרב הצעירים היהודים (12% לעומת 5%, בהתאמה). עוד נמצא כי בדומה לשאר התנהגויות הסיכון, שיעור גבוה יותר מן הגברים דיווחו על מעורבות בהימורים בתדירות גבוהה, לעומת הנשים (10% לעומת 3%, בהתאמה).
- ◆ השוואה לפי גיל מלמדת כי אחוז נמוך יותר מן הצעירים בני 18-25 השתכרו ארבע פעמים ויותר בשנה האחרונה, לעומת בני 18-25 (6% לעומת, כאמור, 14%, בהתאמה). לא נמצא הבדל מובהק מבחינה סטטיסטית בין בני 20-24 לבני 25-29 בעישון סיגריה אחת לפחות ביום. בהמשך לאותה מגמה, לא נמצאו הבדלים מובהקים מבחינה סטטיסטית בין בני 18-25 לבני 26-29 בדיווח על שימוש לא חוקי כלשהו בשנה האחרונה, בתפיסת הסיכון בשימוש בחומרים פסיכו-אקטיביים ובמעורבות בהימורים.

מורשעים בדין

בשנת 2013, שיעור המורשעים בדין (כולל בבתי דין צבאיים) עלה עם העלייה בגיל מ-9.7 ל-1,000 צעירים בני 18-19 ל-22.7 ל-1,000 צעירים בני 20-24, וירד בקרב בני 25-29 ל-16.0 ל-1,000 צעירים. בשלוש קבוצות גיל אלה, שיעור גבוה מעט יותר מן הצעירים הערבים הורשעו בדין, לעומת הצעירים היהודים (למ"ס, נתונים שנתיים, 2015).

מוגנות

חלק זה עוסק בנושאים האלה: נפגעי עבירות שונות ואובדנות.

נפגעי עבירה (רכוש, הטרדות מיניות ואלימות או איום באלימות)

בסקר החברתי שנערך בשנת 2014 נמצא כי בקרב בני 20-24:

- ◆ פגיעה מעבירות רכוש בשנה האחרונה היא הפגיעה השכיחה ביותר – 16% מן הצעירים דיווחו על כך. אחוז גבוה יותר מן הצעירים היהודים דיווחו על פגיעת רכוש, לעומת הצעירים הערבים (18% לעומת 10%, בהתאמה).
- ◆ אחוז לא מבוטל (6%) מן הצעירים דיווחו על היותם נפגעי הטרדות מיניות בשנה האחרונה, במיוחד נשים (9% לעומת 3% מן הגברים).
- ◆ 4% מן הצעירים דיווחו על היותם נפגעי אלימות או איום באלימות.

אובדנות

הנתונים על התאבדויות ועל ניסיונות התאבדות לקוחים מנתוני משרד הבריאות בשנים 2010-2012:

- ◆ בקרב בני 15-24, שיעור הגברים שהתאבדו בשנת 2010 היה 8.4 ל-100,000 נפש בממוצע (יותר גברים יהודים), לעומת שיעור נמוך יותר של 2.0 ל-100,000 נפש בממוצע בקרב הנשים.
- ◆ שיעור ניסיונות ההתאבדות בשנת 2012 ירד עם העלייה בגיל: מ-293.6 ל-100,000 נפש בממוצע בקרב בני 18-21 ל-135.5 ל-100,000 נפש בממוצע בקרב בני 22-24. לעומת תופעת ההתאבדויות, בשתי קבוצות הגיל שיעור ניסיונות ההתאבדות של נשים גבוה יותר לעומת הגברים. יש לציין כי בקרב בני 25-29 שיעור זה נמצא במגמת ירידה, אך המגמות לפי מגזר נשמרות.
- ◆ כאשר בודקים את שיעור ניסיונות ההתאבדות בקרב בני 15-24 בשנת 2011 לפי מגזר, עולה כי שיעור זה גבוה יותר בקרב הצעירים הערבים (202.9 ל-100,000 נפש בממוצע לעומת 180.0 ל-100,000 נפש בקרב הצעירים היהודים). שיעור זה גבוה במיוחד בקרב הצעירות הערביות.

ה. רווחה אישית ומצב רגשי

פרק זה סוקר את הנושאים האלה: קשיים רגשיים, שביעות רצון מן החיים ותפיסת עתיד וכן היבטים של רווחה אישית.

קשיים רגשיים והיזקקות לטיפול פסיכולוגי

- ◆ מנתוני הסקר החברתי שנערך בשנת 2013 נבנה מדד המסכם את מספר הקשיים הרגשיים שחוו צעירים בני 20-29 "תמיד" או "לעתים קרובות" בשנה האחרונה, ובהם דיכאון, לחץ והפרעות שינה. לפי מדד זה, לעומת בני 20-24, בקבוצת הגיל הבוגרת יותר (25-29) עולה מעט אחוז הצעירים שדיווחו על שני קשיים רגשיים או יותר בשנה האחרונה: 14% לעומת 18%, בהתאמה. בקרב בני 20-24, אחוז הגבוה ביותר מפי שניים מן הצעירים הערבים דיווחו על שני קשיים רגשיים או יותר, לעומת הצעירים היהודים (28% לעומת 11%, בהתאמה). הבדלים אלה בין המגזרים עולים בקנה אחד עם נתונים אחרים על מצבם האישי של הצעירים הערבים שהוצגו עד כה, לרבות מצבם הכלכלי והתעסוקתי.

- ◆ כ-7% מן הצעירים בני 20-29 השיבו בחיוב לשאלה על היזקקות לטיפול פסיכולוגי בשנה האחרונה. אחוז מעט גבוה יותר מן הנשים בנות 25-29 דיווחו כך, לעומת הגברים (9% לעומת 6%, בהתאמה) (סקר חברתי, 2013).

שביעות רצון מן החיים ותפיסת עתיד

מדדים אלה נבנו מתוך נתוני הסקר החברתי שנערך בשנת 2014:

- ◆ הרוב המכריע (91%) של הצעירים בני 20-24 דיווחו כי הם מרוצים מן החיים, באופן כללי, במיוחד צעירים יהודים (96% לעומת 78% מן הצעירים הערבים). היתר, 9%, "לא כל כך מרוצים" או "בכלל לא מרוצים" מן החיים.
- ◆ בדומה לנתונים על ציפייה לשיפור המצב הכלכלי בשנים הקרובות, נמצא שרוב (80%) הצעירים חושבים שבשנים הקרובות חייהם יהיו "טובים יותר". תפיסה חיובית זו נפוצה יותר בקרב הצעירים היהודים לעומת הצעירים הערבים, אך היא גבוהה גם בקרב אלה האחרונים (82% לעומת 74%, בהתאמה).
- ◆ השוואה לפי גיל לא העלתה הבדל מובהק מבחינה סטטיסטית בין בני 20-24 לבני 25-29 בשני היגדים אלה.

רווחה אישית

הנושא של רווחה אישית נבדק בסקר החברתי האירופי (2012, 2014) באמצעות שורה של היגדים. היגדים אלה כונסו לארבעה מדדים מסכמים: "תחושת אושר", "רווחה רגשית" (תחושות בשבוע האחרון של דיכאון, עצב, הנאה מן החיים ושמחה), "תפקוד כללי" (תחושת מסוגלות והתמודדות עם קשיים) ו"תחושת חיוניות" (התדירות שבה בשבוע האחרון השינה הייתה חסרת מנוחה, דברים נעשו במאמץ וחוסר יכולת להניע את עצמך מלעשות "כלום"⁶). המדדים המסכמים מוצגים בציוני תקן⁷. השוואה בין ציוני התקן הממוצעים של ישראל בארבעת המדדים המסכמים לאלה של ממוצע המדינות שהשתתפו בסקר האירופי מעלה כי ככלל, הצעירים הישראלים בני 18-25 מדורגים מעל ממוצע המדינות האירופיות ב"תחושת אושר" (0.25 לעומת 0.14, בהתאמה), ב"תפקוד כללי" (0.20 לעומת 0.07, בהתאמה) וב"תחושת חיוניות" (0.29 לעומת 0.05, בהתאמה). לעומת זאת, לא נמצא הבדל בממוצע במדד "רווחה רגשית".

1. השתייכות משפחתית-חברתית

פרק זה מתייחס לתחושת השייכות המשפחתית והחברתית של הצעירים בכמה היבטים, ובהם: "כתובת" לפנייה אם ירגיש מדוכא מעט או יזדקק לדבר עם מישהו בנושאים אישיים או משפחתיים, ותחושת בדידות. מדדים אלה נבנו על בסיס הנתונים בסקר החברתי של הלמ"ס לשנת 2014 עבור בני 20-24.

- ◆ **"כתובת" לפנייה לקבלת תמיכה נפשית בנושאים רגשיים** (אם ירגיש מדוכא מעט או יזדקק לדבר עם מישהו): באופן כללי, הצעירים פונים בעדיפות ראשונה לקבלת תמיכה בנושאים רגשיים, באחוזים די דומים, להוריהם, לבני זוגם ולחבריהם – כ-30%. אחוז גבוה יותר מן הצעירים הערבים פונים לקבלת תמיכה נושאים אלה בעדיפות ראשונה להוריהם, לעומת הצעירים היהודים (49% לעומת 28%,

⁶ להרחבה בנוגע למקור המדדים ואופן בנייתם ראו תת-פרק 6.3.

⁷ ציון תקן מייצג את מיקומו של ערך בהתפלגות ביחס לממוצע, תוך התחשבות בפיזור של ערכי ההתפלגות (סטיית תקן). ציון התקן מאפשר להשוות בין ערכים המתקבלים מהתפלגויות שונות תוך נטרול סולמות המדידה המקוריים (כלומר, משתמשים בציוני התקן כאשר המשתנים במדד הם בסולמות מדידה שונים).

בהתאמה). המגמות לפי מגזר מתהפכות כאשר ה"כתובת" לפנייה היא בני הזוג או חברים. עוד נמצא, כי אחוז גבוה יותר מן הגברים פונים לקבלת תמיכה בנושאים רגשיים בעדיפות ראשונה להוריהם (36% לעומת 30% מן הנשים), בעוד שאחוז גבוה יותר מן הנשים פונות לקבלת תמיכה בנושאים אלה בעדיפות ראשונה לבני זוגן (31% לעומת 21% מן הגברים).

◆ **"כתובת" לפנייה לתמיכה בנושאים אישיים או משפחתיים:** 53% מן הצעירים פונים בעדיפות ראשונה להוריהם כאשר הם זקוקים לעצה בנושאים אישיים או משפחתיים. בדומה לפנייה לקבלת תמיכה בנושאים רגשיים, גם בנושאים אישיים או משפחתיים נמצאו אותן מגמות לפי מגזר ולפי מגדר בדפוס הפנייה להורים.

◆ **התחושה שאין על מי לסמוך:** מיעוט (5%) מן הצעירים דיווחו כי אין להם על מי לסמוך בעת משבר או מצוקה, במיוחד הצעירים הערבים (12% לעומת 3% מן הצעירים היהודים).

◆ **תחושת בדידות:** 4% מן הצעירים דיווחו כי הם חשו בדידות "לעתים קרובות". תחושה זו רווחת יותר בקרב הצעירים הערבים (6% לעומת 3% מן הצעירים היהודים).

◆ **נפגשו עם חברים או התקשרו לחברים בתדירות נמוכה או אף פעם:** מיעוט (5%) מן הצעירים נפגשו עם חברים או התקשרו לחברים פחות מפעם בחודש או אף פעם. גם במדד זה נמצא כי אחוז גבוה יותר בקרב הצעירים הערבים דיווחו כך לעומת הצעירים היהודים (12% לעומת 3%, בהתאמה). אחוז מעט גבוה יותר של נשים דיווחו כך לעומת הגברים (8% לעומת 3%, בהתאמה).

◆ **אי-שביעות רצון מן הקשר עם החברים:** מיעוט (3%) מן הצעירים אינם מרוצים מהקשר שלהם עם החברים. אחוז זה גבוה יותר בקרב הצעירים הערבים לעומת הצעירים היהודים (6% לעומת 2%, בהתאמה).

דברי תודה

חובה נעימה היא להודות לכל מי שעזר בביצוע המחקר.

תודה רבה לאנשי הצוות מאשלים : ליואב בוקעי ולענת פנסו על ליווי המחקר ועל המשוב לממצאים.

תודות לעמיתינו במכון מאירס-ג'וינט-ברוקדייל, אשר סייעו בשלבים השונים של המחקר : למרים נבות, מנהלת מרכז אנגלברג לילדים ולנוער, על ליווי המחקר ועל הערותיה לדוח המחקר ; לצביקה דויטש על המשוב לפרק העוסק בתעסוקה ; לרויטל אביב-מתוק על העזרה בסידור התרשימים בדוח ; לרונית בן-נון על עריכת הלשון של הדוח, לנעמי הלסטד על תרגום התמצית לאנגלית וללסלי קליינמן על הפקת הדוח והבאתו לדפוס.

תוכן עניינים

1	1. מבוא
1	1.1 רקע
2	1.2 מקורות המידע וניתוחו
3	2. מאפיינים סוציו-דמוגרפיים
3	2.1 רקע כללי
4	2.2 מידת דתיות
5	2.3 נישואין והורות
6	2.4 הסדרי מגורים
7	3. צבא, השכלה, תעסוקה ומסוגלות תעסוקתית
7	3.1 שירות בצה"ל ושירות לאומי
8	3.2 השכלה
11	3.3 הכשרה מקצועית
12	3.4 מצב הצעירים מבחינת לימודים ועבודה
15	3.5 משלח יד של צעירים עובדים
16	3.6 שעות עבודה שבועיות ושכר שיתי ממוצע (ברוטו) בקרב שכירים
18	3.7 אי-שביעות רצון מהעבודה ותחושת היעדר ביטחון תעסוקתי
19	3.8 מסוגלות תעסוקתית
21	4. קיום פיזי – מצב כלכלי
21	4.1 צעירים החיים במשפחות מתחת לקו העוני
22	4.2 הערכת הצעירים את מצבם הכלכלי
25	5. התנהגויות סיכון, מורשעים בדין ומוגנות
25	5.1 התנהגויות סיכון
29	5.2 מורשעים בדין
29	5.3 מוגנות
31	6. רווחה אישית ומצב רגשי
31	6.1 קשיים רגשיים והיזקקות לטיפול פסיכולוגי
33	6.2 שביעות רצון מהחיים ותפיסת עתיד
33	6.3 רווחה אישית
35	7. השתייכות משפחתית-חברתית
38	8. סיכום של קשיים עיקריים, לפי מגזר, מגדר, רמת דתיות וקבוצות גיל
38	8.1 קשיים עיקריים לפי מגזר
41	8.2 קשיים עיקריים לפי מגדר
42	8.3 קשיים עיקריים במגזר היהודי לפי רמת דתיות
43	8.4 קשיים עיקריים לפי קבוצות גיל
44	מקורות
46	נספח א : טבלת מאפייני הסיכון
47	נספח ב : לוחות נוספים
50	נספח ג : מדדים מסכמים בנושא רווחה אישית, מתוך הסקר החברתי האירופי

רשימת לוחות

פרק 2: מאפיינים סוציו-דמוגרפיים

6 לוח 1: נשואים/נשואות והורים לילדים בקרב יהודים בני 18-24, לפי רמת דתיות

פרק 3: צבא, השכלה, תעסוקה ומסוגלות תעסוקתית

7 לוח 2: יהודים בני 20-29 ששירתו בצה"ל או בשירות לאומי, לפי גיל ומגדר

9 לוח 3: רמת השכלה של בני 18-29 על פי התעודה גבוהה ביותר שהם קיבלו, לפי גיל, מגזר ומגדר

20 לוח 4: חוסר מסוגלות תעסוקתית של בני 23-26 שאינם עובדים ואינם לומדים, או בקרב עובדים בעלי 12 שנות לימוד או פחות, לפי מגזר ומגדר

פרק 4: קיום פיזי – מצב כלכלי

23 לוח 5: קשיים כלכליים של בני 20-24, לפי מגזר ומגדר

24 לוח 6: הערכת המצב הכלכלי על ידי בני 20-24, לפי מגזר ומגדר

פרק 5: התנהגויות סיכון, מורשעים בדין ומוגנות

27 לוח 7: בני 18-25 שהשתמשו בחומרים פסיכו-אקטיביים בשנה האחרונה, לפי מגזר ומגדר (מדדים מסכמים)

28 לוח 8: בני 18-25 הרואים סיכון גבוה בשימוש בחומרים שונים, לפי מגזר ומגדר

30 לוח 9: בני 20-24 נפגעי עבירות שונות, לפי מגזר ומגדר

31 לוח 10: אובדנות בקרב בני 18-24 בשנים 2010-2012 (ל-100,000 נפש באותה קבוצת גיל), לפי גיל ומגדר

פרק 6: רווחה אישית ומצב רגשי

34 לוח 11: מדדים מסכמים של רווחה אישית בקרב בני 18-25, לפי מגזר ומגדר

פרק 7: השתייכות משפחתית-חברתית

37 לוח 12: כתובת לפנייה לעזרה בנושאים רגשיים/אישיים, תחושה שאין על מי לסמוך ותחושת בדידות בקרב בני 20-24, לפי מגזר ומגדר

רשימת לוחות בנספחים

נספח ב: לוחות נוספים

47 לוח ב-1: התפלגות בני 18-25 בישראל לפי מין, מגזר, דת ומוצא (מכלל הצעירים)

47 לוח ב-2: התפלגות הסדרי המגורים של יהודים בני 18-24, לפי רמת דתיות

48 לוח ב-3: מצבם של בני 18-29 מבחינת לימודים ועבודה, לפי גיל, מגזר ומגדר

- 48 לוח ב-4: התפלגות משלחי היד של עובדים בני 18-29, לפי גיל, מגזר ומגדר
- 48 לוח ב-5: שיעור הרואים סיכון גבוה בשימוש בחומרים שונים בקרב יהודים בני 18-25, לפי רמת דתיות
- 49 לוח ב-6: קשיים רגשיים בקרב בני 20-29, לפי גיל, מגזר ומגדר
- נספח ג: מדדים מסכמים בנושא רווחה אישית, מתוך הסקר החברתי האירופי
- 50 לוח ג-1: הפריטים המרכיבים את המדדים המסכמים ביחס לרווח האישית (2012-2014)

רשימת תרשימים

פרק 2: מאפיינים סוציו-דמוגרפיים

- 4 תרשים 1: התפלגות בני 18-25 בישראל, לפי מגזר ומוצא
- 5 תרשים 2: רמת דתיות של בני 18-24, לפי מגזר
- 5 תרשים 3: נשואים/נשואות והורים לילדים בקרב בני 18-24, לפי מגזר ומגדר
- 6 תרשים 4: הסדרי מגורים של בני 18-24, לפי מגזר ומגדר

פרק 3: צבא, השכלה, תעסוקה ומסוגלות תעסוקתית

- 10 תרשים 5: בני 18-24 בישראל ובמדינות אחרות שלא סיימו תיכון או שסיימו תיכון ללא תעודת בגרות
- 10 תרשים 6: בני 25-29 בישראל ובמדינות אחרות, בעלי השכלה על-תיכונית (אקדמית ולא אקדמית)
- 11 תרשים 7: בני 20-29 שלמדו בקורס להכשרה מקצועית, לפי גיל, מגזר ומגדר
- 13 תרשים 8: מצב בני 18-29 מבחינת לימודים ועבודה, לפי גיל
- 13 תרשים 9: בני 18-29 שאינם לומדים ואינם עובדים, לפי גיל, מגזר ומגדר
- 14 תרשים 10: בני 20-24 שאינם לומדים ואינם עובדים, בישראל ובמדינות אחרות של OECD
- 15 תרשים 11: בני 25-29 שאינם לומדים ואינם עובדים, בישראל ובמדינות אחרות של OECD
- 16 תרשים 12: התפלגות משלחי היד של עובדים בני 18-29, לפי גיל
- 17 תרשים 13: שכר שעתי ממוצע (ברוטו)¹ של שכירים בני 18-29, לפי גיל, מגזר ומגדר
- 18 תרשים 14: אי-שביעות רצון מן העבודה בקרב צעירים עובדים בני 20-29¹, לפי גיל, מגזר ומגדר
- 19 תרשים 15: חשש לאבד את העבודה בקרב צעירים עובדים בני 20-29, לפי גיל, מגזר ומגדר

פרק 4: קיום פיזי – מצב כלכלי

- 21 תרשים 16 : בני 18-24 החיים במשפחות מתחת לקו העוני¹, לפי מגזר ומגדר
- 22 תרשים 17 : יהודים בני 18-24 החיים במשפחות מתחת לקו העוני, לפי רמת דתיות

פרק 5: התנהגויות סיכון, מורשעים בדין ומוגנות

- 25 תרשים 18 : עישון (סיגריה אחת לפחות ביום) בקרב בני 20-24, לפי מגזר ומגדר
- 26 תרשים 19 : בני 18-25 אשר השתכרו ארבע פעמים ויותר בשנה האחרונה, לפי מגזר ומגדר
- 29 תרשים 20 : בני 18-25 המעורבים בהימורים בתדירות רבה בקרב, לפי מגזר ומגדר (מדד מסכס)

פרק 6: רווחה אישית ומצב רגשי

- 32 תרשים 21 : בני 20-29 אשר דיווחו על שני קשיים רגשיים או יותר בשנה האחרונה, לפי גיל, מגזר ומגדר
- 33 תרשים 22 : שביעות רצון מן החיים ותפיסה חיובית של העתיד בקרב בני 20-24, לפי מגזר ומגדר
- 35 תרשים 23 : רווחה אישית בקרב בני 18-25 בישראל ובמדינות אחרות